

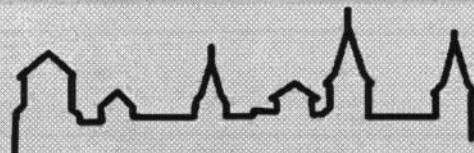
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Міжнародної науково-практичної конференції

«ПОДІЛЬСЬКІ ЧИТАННЯ»

Епоха природничих досліджень Поділля:
історія, теорія, практика

м. Кам'янець-Подільський
9-11 жовтня 2018 року

УДК 502/504(477):34

С. В. Совгіра, Н. Ю. Дущечкіна

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО
ТА ЛАНДШАФТНОГО РІЗНОМАНІТТЯ В АСПЕКТІ ФОРМУВАННЯ
ЕКОМЕРЕЖІ УКРАЇНИ**

sovgirasvitlana@gmail.com

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Умань, Україна*

Для збереження навколишнього середовища в природному стані, забезпечення екологічної безпеки та можливості проведення довготривалих спостережень за динамікою природних процесів сприятливі умови гарантує режим особливо охоронюваних природних територій.

Основою для цього процесу служать: Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, переважно, як середовищ існування водоплавних птахів (1971), Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини (1972), Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ їх існування в Європі (1979), Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (1979), Конвенція про захист Чорного моря від забруднення (1992), Конвенція про біологічне різноманіття, прийнята на конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (1992), ратифікована низкою країн, в тому числі й України в 1997 р. В рамках CAFF (Conservation Arctic Flora & Fauna) (міжнародної природоохоронної програми Арктичної Ради, 1991) розвивається циркумполярна мережа арктичних територій, що охороняються (SPAN – Circumpolar Protected Area Network). В цих документах визнано значущість біорізноманіття для еволюції і збереження біосфери.

Головний напрям реалізації Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, яку затвердили на Конференції міністрів доквілля країн Європи в Софії у 1995 р. є Європейська екомережа.

Серед законодавчих засад збереження біорізноманіття України слід також вказати на постанови: «Про Концепцію збереження біологічного різноманіття України» (1997) та «Порядок надання водно-болотним угіддям статусу водно-болотних угідь міжнародного значення» (2002).

У контексті впровадження в Україні зазначених директив ЄС важливим є ведення кадастрів природних ресурсів. Відомості, які містяться в кадастрах природних ресурсів, з одного боку, визначають правовий режим природного об'єкта, стан якого встановлений кадастровими оцінками, а з іншого – сприяють прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. На відміну від даних системи моніторингу, відомості кадастрів не містять прогнозів змін стану природних ресурсів. При цьому кадастрові системи функціонують в режимі періодичної безперервності, оскільки природні ресурси піддаються змінам у результаті господарської діяльності, інших факторів і відповідно інформація, зібрана кілька років тому, нині є застарілою.

Постановою 2001 р. затверджено Положення про регіональні кадастри природних ресурсів, тобто систематизовані зведені відомості про якісні, кількісні та інші характеристики усіх природних ресурсів (лісових, земельних, водних тощо) на території областей, м. Києва і Севастополя, обсяг, режим і характер їх використання.

Кадастри ведуться стосовно всіх природних об'єктів, зокрема:

– державний земельний кадастр (регулюється такими нормативно-правовими актами: постановою «Про порядок ведення державного земельного кадастру» (1993), Земельним кодексом України (2001), Законом України «Про Державний земельний кадастр» (2011), постановою «Про затвердження порядку ведення Державного земельного кадастру» (2012), постановами (2012): «Про інформаційну взаємодію органу, який здійснює ведення Державного земельного кадастру та органу державної реєстрації прав» та «Про затвердження Порядку адміністрування Державного земельного кадастру» та рядом інших) включає дані реєстрації права власності, права користування землею та договорів на оренду землі, обліку

кількості та якості земель, бонітування ґрунтів, зонування територій населених пунктів, економічної та грошової оцінки земель;

– державний водний кадастр (регулюється Водним кодексом України (1995), постановою «Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру» (1996)) включає відомості про поверхневі, підземні, внутрішні морські води та територіальне море; обсяги, режим, якість і використання вод; водокористувачів;

– державний кадастр родовищ корисних копалин (регулюється ст. 43 Кодексу України про надра (1994), постановою «Про затвердження Порядку державного обліку родовищ, запасів і проявів корисних копалин» (1995)) містить відомості про кожне родовище, включене до Державного фонду родовищ корисних копалин, за кількістю і якістю запасів корисних копалин і наявних у них компонентів, гірничо-технічних, гідрогеологічних та інших умов розробки родовища та його геолого-економічну оцінку, а також відомості про кожний прояв корисних копалин;

– державний кадастр рослинного світу (регламентується Законом України «Про рослинний світ» (1999), постановою «Про затвердження Порядку ведення державного обліку і кадастру рослинного світу» (2006)) ведеться з метою визначення кількісних, якісних та інших характеристик природних рослинних ресурсів, обсягу, характеру та режиму їх використання, а також здійснення систематичного контролю за кількісними та якісними змінами в рослинному світі і забезпечення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, власників або користувачів (у тому числі орендарів) земельних ділянок відомостями про стан рослинного світу;

– державний лісовий кадастр (регламентується: Лісовим кодексом України (1994), постановою «Про затвердження Порядку ведення державного обліку лісів і державного лісового кадастру» (1995), постановою «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів» (2007), наказом «Про затвердження Інструкції про порядок ведення

державного лісового кадастру та первичного обліку лісів» (2010), указом «Про Положення про Державне агентство лісових ресурсів України» (2011)) включає систему відомостей про правовий режим лісового фонду, розподіл його між користувачами, поділ лісів за групами та віднесення їх до категорій захищення, інші дані, що характеризують кількісний, якісний стан та економічну оцінку лісового фонду;

– державний кадастр тваринного світу (регулюється: постановою «Про порядок ведення державного кадастру тваринного світу» (1994), Законом України «Про тваринний світ» (2001)) містить систематизовану сукупність відомостей про географічне поширення видів (груп видів) тварин, їх чисельність і стан, характеристики середовища їх проживання і сучасного господарського використання та інші необхідні дані;

– державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ведення кадастру здійснюється відповідно статті 55-59 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» (1992), постанови «Про державну службу заповідної справи» (2001), наказу «Про затвердження Інструкції про зміст та складання документації державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України (2005)) містить відомості про правовий статус, приналежності, режим, географічне положення, кількісні і якісні характеристики цих територій та об'єктів, їх природоохоронну, наукову, освітню, виховну, рекреаційну цінність;

– державний кадастр природних лікувальних ресурсів (регламентується: Законом України «Про курорти» (2000), постановою «Про затвердження Порядку створення і ведення державного кадастру природних лікувальних ресурсів» (2001), наказами: «Про створення Центру ведення Державного кадастру природних лікувальних ресурсів» (2007) та «Про затвердження Інструкції зі створення і ведення Державного кадастру природних лікувальних ресурсів» (2009)) є системою відомостей про кількість, якість та інші важливі з точки зору лікування та профілактики захворювань людини характеристики всіх природних лікувальних ресурсів, виявлені і підраховані

на території України, а також можливі обсяги, способи і режими їх використання;

– державний кадастр природних територій курортів (ведення кадастру здійснюється відповідно до Закону України «Про курорти» (2000), постанови «Про затвердження Порядку створення і ведення Державного кадастру природних територій курортів» (2001)) є системою відомостей про правовий статус, приналежності, режим, географічне положення, площу, запаси природних лікувальних ресурсів, якісні характеристики цих територій.

За своєю суттю кадастри тісно пов'язані з функцією обліку природних об'єктів, яка теж здійснюється стосовно окремих природних ресурсів. Кадастри ведуться на всій території України, її континентальному шельфі та у виключній (морській) економічній зоні [1].

Іншою категорією нормативно-правових документів, що стосуються питань збереження, управління та моніторингу природних екосистем і природних видів тварин і рослин є відомчі накази, зокрема наказ щодо «Положення про Проект організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів» (2005), «Положення про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів» (2005), «Положення про Проект організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів» (2005), а також наказ: «Державна цільова програма «Ліси України» на 2010-2015 рр.» (2009).

У цьому аспекті слід згадати проект Закону України «Про Державну програму збереження біорізноманіття України на 2005-2025 роки» (2004), який зазначає необхідність проведення інвентаризації, таксономічних досліджень та організації постійних спостережень і моніторингу за станом видів і популяцій, у тому числі ключових і фонових видів.

Збереження лісів отримує все більше уваги в результаті зростаючих політичних зусиль, спрямованих на збереження біорізноманіття та охорони

природи, які походять з європейської політики (Оселищна Директива, Стратегія біорізноманіття ЄС до 2020 року (The EU Biodiversity Strategy to 2020)) і міжнародних конвенцій, зокрема Конвенції про біологічне різноманіття (КБР), Бернської конвенції та інших.

Припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екомережі є однією з цілей Стратегії державної екологічної політики України на період до 2020 року, яка відображена в Законі України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики до 2020 року» (2010) [2], яким передбачена імплементація екосистемного підходу задля визначення цінності природного капіталу для розвитку мережі природно-заповідних територій та об'єктів.

Для збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, а також зменшення, запобігання та ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності людей на навколишнє природне середовище необхідним є вдосконалення нормативно-правової бази у сфері збереження, розширення.

Список використаних джерел:

1. Бокоч В. В. Роль заповідних територій як природних лабораторій моніторингових спостережень. Стан і перспективи природокористування в Україні: матеріали I Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (Ужгород, 16–30 трав. 2016 р.). Ужгород, 2016. С. 10–19.
2. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010 р. № 2818–VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17> (дата звернення: 11.04.2018).

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИРОДНИЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- Матвеев М. Д.* 100-РІЧНИЙ ШЛЯХ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА..... 4
- Денисик Г.І., Воловик В.М.* РОЗВИТОК ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ЛАНДШАФТОЗНАВСТВА У ВІННИЦЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ 9
- Оцишен О.В., Казімірова Л.П.* ІСТОРІЯ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ МІСТА КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО 15
- Половка С.Г., Половка О.А.* ВІН ЗАСНУВАВ ГЕОГРАФІЮ В УМАНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ (до 120-ї річниці з дня народження М.А. Олійника) 25
- Любінська Л.Г.* ДО ІСТОРІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ КАФЕДРИ БІОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ЇЇ ВИКЛАДАННЯ 32
- Малик Р.Г.* ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ҐРУНТОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ БЕЛГЕРАТИВНИХ СПОРУД СЕРЕДНЬОГО ПРИДНІСТЕР'Я 36
- Страшевська Л.В., Война І.М.* ІСТОРІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ ПОДІЛЛЯ 40
- Тимкова А.О., Оптасюк О.М.* ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ФЛОРИ ОРНІТОЛОГІЧНОГО ЗАКАЗНИКА «БАРСЬКИЙ» ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ 47
- Колодій В. А.* ОСОБЛИВОСТІ ПЕРІОДИЗАЦІЇ ІСТОРІЇ ВИВЧЕННЯ ВИДІВ РОДУ *SCHIVERECKIA ANDRZ.*..... 54
- Цицюра Н.І., Семенчук О.С.* БОТАНІЧНА ОСВІТА У КРЕМЕНЕЦЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УЧИТЕЛЬСЬКОМУ ІНСТИТУТІ (1940-1950 рр.) 63

ДОСЛІДЖЕННЯ БІОТИ ПОДІЛЛЯ ТА СУМІЖНИХ ТЕРИТОРІЙ

- Аніщенко І.М., Дудка І.О.* ВІДМІННОСТІ БІОРИЗНОМАНІТТЯ
МІКСОМЦЕТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ПРИКАРПАТТЯ
ТА ЗАКАРПАТТЯ УКРАЇНИ 68
- Барабоха Н.М., Ярова Т.А., Коваленко Д.В.* ВИДИ ФЛОРИ
ПРИАЗОВСЬКОГО НПП, ЗАНЕСЕНІ ДО МІЖНАРОДНИХ
ПРИРОДООХОРОННИХ СПИСКІВ 77
- Бачинський А.І.* СТАН ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ФАУНИ БЕЗХРЕБЕТНИХ
ТВАРИН (INVERTEBRATA) НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ
«ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН» 81
- Белінська М.М., Якубенко Б.Є.* НАЙПОШИРЕНІШІ ІНВАЗІЙНІ ВИДИ
РОСЛИН У ФЛОРИ НПП «МАЛЕ ПОЛІССЯ» 91
- Білівська В.Ю.* ПОШИРЕННЯ *SALVIA CREMENESCENSIS* BESS. НА
ТЕРИТОРІЇ ПОДІЛЛЯ 96
- Бучацька О. С., Матвеев М. Д.* ГНІЗДОВИЙ СТЕРЕОТИП ВИВІРКИ
ЗВИЧАЙНОЇ *SCIURUS VULGARIS* В УМОВАХ КАМ'ЯНЦЯ-
ПОДІЛЬСЬКОГО.....101
- Задаянюк Н.М., Любінська Л.Г.* ПРО СТАН *PRUNUS SPINOSA* L. І *P.*
STERPOSA КОТОВ. НА ПОДІЛЛІ 106
- Задорожна К.В., Михалюк І.М.* ВИДОВИЙ СКЛАД КОЛЕКЦІЙ ВИЩИХ
ВОДНИХ ТА ПРИБЕРЕЖНО-ВОДНИХ РОСЛИН КРЕМЕНЕЦЬКОГО
БОТАНІЧНОГО САДУ 109
- Ігліна І.О., Довганюк І.Я., Троцюк М.А.* ОРНІТОФАУНА УРОЧИЩА
«ГНИЛЕ ОЗЕРО» НПП «КРЕМЕНЕЦЬКІ ГОРИ» 114
- Козак М.І., Ліщук А.В.* РОСЛИННИЙ ПОКРИВ ВОДОЙМ ЗАХІДНОГО
ПОДІЛЛЯ ТА ЙОГО ЗМІНИ 119
- Конська О.Р., Тарасенко М.О., Мanton М.* ЗИМОВА ОРНІТОФАУНА С.
ДОБРОВОДИ ТА ЙОГО ОКОЛИЦЬ ЗБАРАЗЬКОГО РАЙОНУ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ 122
- Кратасюк Н.В., Тарасенко М.О.* ДОСЛІДЖЕННЯ ФАУНИ *ODONATA* НА
ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «МАЛЕ ПОЛІССЯ»
..... 128

<i>Кушнар'юв І.О.</i> ДО ОРНІТОФАУНИ ПІЙМИ РІЧКИ ПСЕЛ	132
<i>Матвєєв М. Д., Тарасенко М. О.</i> ЗМІНИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ОРНІТОФАУНИ М. КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО.....	139
<i>Мельник К.В., Григорчук І.Д.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВОДНОГО ОБМІНУ У ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ <i>ACER</i> L. В УМОВАХ М. КАМ'ЯНЦЯ- ПОДІЛЬСЬКОГО	143
<i>Михайлюк І.М., Ошурко А.В.</i> ВИДИ РОДУ <i>HERACLEUM</i> НА ТЕРИТОРІЇ М. КРЕМЕНЦЯ: ПОШИРЕННЯ ТА ДИНАМІКА	148
<i>Нездвецька В.А., Михалюк І.М.</i> СИСТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ВИЩОЇ ВОДНОЇ ФЛОРИ ПРИРОДНИХ І ШТУЧНИХ ВОДОЙМ ОКОЛИЦЬ МІСТА КРЕМЕНЦЯ	152
<i>Nikolaieva N., Hudz N.</i> CHEMICAL ASPECTS OF <i>CORYLUS AVELLANA</i> L. POLLEN	155
<i>Оптасюк О.М., Костенюк Е.В.</i> АНАЛІЗ ФЕРТИЛЬНОСТІ ПИЛКУ <i>LINUM</i> <i>LINEARIFOLIUM</i> JAV. (<i>LINACEAE</i>) У ЗВ'ЯЗКУ З ГЕТЕРОСТИЛІЄЮ	159
<i>Оптасюк С.В., Оптасюк О.М., Савалага Х.В., Полудняк С.А.</i> АНАЛІЗ РАДІОЧУТЛИВОСТІ ПИЛКОВИХ ЗЕРЕН АДВЕНТИВНИХ ВИДІВ РОСЛИН	165
<i>Павко В.О., Тарасенко М.О., Матвєєв М.Д.</i> ФЕНОЛОГІЯ ГНІЗДУВАННЯ ПТАХІВ-ДУПЛОГНІЗДНИКІВ В ШТУЧНИХ ГНІЗДІВЛЯХ БЗДЗ «ПАНІВЕЦЬКА ДАЧА»	171
<i>Плахтій П.Д.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕРОЗПОДІЛУ ТЕПЛА В ОРГАНІЗМІ ЄДИНОБОРЦІВ ПРОТЯГОМ ДОБИ В УМОВАХ ВИКОНАННЯ ТРЕНУВАЛЬНИХ НАВАНТАЖЕНЬ І ПІД ЧАС СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЗА ТРЕНУВАННЯМ	175
<i>Решетник І.В., Любінська Л.Г.</i> <i>SCUTELLARIA VERNA</i> BESS В КАМ'ЯНЕЦЬКОМУ ПРИДНІСТРОВ'І	179
<i>Рубановська Н.В., Гордій Н.М.</i> ЗАКОНОМІРНОСТІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ВИДІВ РОДУ <i>ALLIUM</i> L. НА ЗАХІДНОМУ ПОДІЛЛІ	184
<i>Стороженко Ж.В., Стороженко Ю.В.</i> ВИДОВИЙ СКЛАД РОДИНИ <i>BOLETACEAE</i> ТЕРИТОРІЇ НПП «ХОТИНСЬКИЙ»	190

Тарасенко М.О. УМОВИ ПРОЖИВАННЯ, ВІКОВА ТА СТАТЕВА СТРУКТУРИ ПОПУЛЯЦІЇ РАКА ВУЗЬКОПАЛОГО *ASTACUS LEPTODACTILUS* ESCH. В УМОВАХ ВБУ «БАКОТСЬКА ЗАТОКА» 195

Цицюра Н.І., Ковбасовська Н.В. РОДИНА *CUPRESSACEAE* F. NEGER У БОТАНІЧНОМУ САДУ ЖИТОМИРСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРОЕКОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ 202

Штогрин М.О., Штогун А.О., Довганюк І.Я. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ТА ОХОРОНА ТВАРИННОГО СВІТУ ЯК НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «КРЕМЕНЕЦЬКІ ГОРИ» ... 206

Якимчук Ю.В., Довганюк І.Я., Штогун А.О. ХИЖІ ССАВЦІ НА ТЕРИТОРІЇ КРЕМЕНЕЦЬКИХ ГІР 212

ЛАНДШАФТИ ТА СУСПІЛЬСТВО

Барна І.М. ЕТНІЧНИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОДІЇ В СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВО – ЛАНДШАФТ» 217

Бігняк О.П., Касіяник Л.В. ПТК МЕДОБОРСЬКОГО ТА САТАНІВСЬКО-ІВАНКОВЕЦЬКОГО ПРИРОДНОГО ЯДРА В СТРУКТУРІ ЕКОМЕРЕЖІ БАСЕЙНУ р. ЗБРУЧ 222

Вітвіцький Я.Й. ПРОСТОРОВО-ЧАСОВИЙ АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦИБУЛІВСЬКОЇ ГЕС 227

Гарбар В., Оверченко А. ПРОФІЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ГРАНУЛОМЕТРИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ РЕНДЗИН ПОДІЛЬСЬКИХ ТОВТР 234

Гриценко В.П. РІЗНОМАНІТТЯ РОЗРІЗІВ ТА БІОТИ ВЕНДУ ПОДІЛЛЯ 240

Корінний В.І., Кирилюк Л.М. РОЗВИТОК УЯВЛЕНЬ СТОСОВНО ОБ'ЄМУ ТА МЕЖ ЛУДЛОВСЬКОЇ СЕРІЇ В ДНІСТРОВСЬКОМУ ОПОРНОМУ РОЗРІЗІ СИЛУРУ 249

Кузишин А.В., Галицька І.Б. УМОВИ ТА РИСИ ОЗДОРОВЧОГО-ЛІКУВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В МЕЖАХ ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ 255

Лаврик О.Д. НАТУРАЛЬНІ ДОЛИННО-РІЧКОВІ ЛАНДШАФТИ ПОДІЛЛЯ 262

<i>Лихолат В.К., Чернюк Г.В.</i> МЕТАХРОННІ ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ ПРИРОДНИХ ПРОЦЕСІВ	268
<i>Лісовський А.С.</i> ІННОВАЦІЙНІ ВИДИ ТУРИЗМУ В МЕЖАХ НПП «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ»	274
<i>Мариняк Я.О.</i> ТУРИСТИЧНІ ПІДПРИЄМСТВА ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	281
<i>Матуз О.В.</i> ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	290
<i>Матвійчук Б.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ТЕРИТОРІЇ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	296
<i>Мисько В.З.</i> РЕКРЕАЦІЙНІ ЛАНДШАФТИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ»: СУЧАСНИЙ СТАН ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ	301
<i>Олійник Р.В., Шевченко О.Г., Свинцицька А.І., Костирко І.О.</i> ТЕМПЕРАТУРНІ АНОМАЛІЇ В СУЧАСНОМУ КЛІМАТІ ПОДІЛЛЯ	307
<i>Назарук М.М.</i> ПРИРОДНІ УМОВИ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВІВЩИНИ)	313
<i>Новицька С.Р.</i> ПРИРОДНІ РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ: ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ	317
<i>Ситник О., Хлевнюк О., Дяченко С.</i> ГЕОТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ГАЙВОРОНСЬКОГО РАЙОНУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ	324
<i>Стецько Н.П.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ	334
<i>Танасійчук О.Я.</i> ГЕОЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВОДОСХОВИЩА НА ПРИКЛАДІ С. ГОРОШОВА	342
<i>Царик П.</i> ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ ЕЛЕМЕНТІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	348
<i>Царик П.Л., Дем'янчук П.М., Каплун І.Г., Чернюк Г.В.</i> ТАКСОНОМІЧНІ РІВНІ ЗОНАЛЬНИХ ЕКОТОНІВ ПОЛІССЯ	355

Чернюк Г.В., Касіяник І.П., Матвійчук Б.В., Любинська І.Б. КОНЦЕПЦІЯ ГЕОСИСТЕМИ «ПРИРОДА-ЛЮДИНА-СУСПІЛЬСТВО» 363

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДІЛЛЯ ТА СУМІЖНИХ ТЕРИТОРІЙ

Василюк В.М. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ГАСТРОЕЗОФАГЕАЛЬНОЇ ХВОРОБИ У ОСІБ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ НА ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ ПІСЛЯ АВАРІЇ НА ЧАЕС У ВІДДАЛЕНОМУ ПЕРІОДІ 372

Войтишина В.В., Казімірова Л.П. МЕРЕЖА БОТАНІЧНИХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ 375

Доценко І.Б. ПРОГНОЗОВАНІ НАСЛІДКИ ВТІЛЕННЯ ПЛАНІВ ПОБУДОВИ ДНІСТРОВСЬКОГО КАСКАДУ ГЕС ДЛЯ ГЕРПЕТОКОМПЛЕКСІВ ПРИДНІСТРОВ'Я 380

Іванов Є.А., Тиханович Є.Є. ПРОБЛЕМИ ЗАСОЛЕННЯ ПРИРОДНО-ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ КАЛУСЬКОГО ГРНИЧОПРОМИСЛОВОГО РАЙОНУ 389

Кузик І.Р. ДО ПРОБЛЕМИ ОЗЕЛЕНЕННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ 396

Люленко С.О., Подзерей Р.В. ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ОСТРІВНИХ ЛІСІВ УМАНЩИНИ 402

Любинський О.І., Тимчук С.С. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА 406

Міронова Н.Г., Шевченко С.М., Єфремова О.О. ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА РІЧКИ КУДРЯНКА ЯК ЕЛЕМЕНТУ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ МІСТА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО 414

Свиридюк Д.О., Кучинська О.П., Горбняк-Юліна Л.Т. ПАРК-ПАМ'ЯТКА САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ «ЧЕМЕРОВЕЦЬКИЙ»: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ЗАХОДИ ЗБЕРЕЖЕННЯ 418

Тиханович Є.Є., Біланюк В.І., Іванов Є.А., Пастух Д.Р. НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ В ГІРСЬКИХ ЛАНДШАФТАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ 424

Царик Л.П., Логінов В.О., Чернюк Г.В. ОЦІНКА РАДІАЦІЙНОГО ЗАБРУДНЕННЯ ЛАНДШАФТНИХ МІСЦЕВОСТЕЙ ЗАРІЧНЕНСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ 430

Царик Л.П., Царик В.Л. ПРО СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ НА ПОДІЛЛІ 437

Шевченко С.М., Круліковський С.В. ВУЛИЧНІ НАСАДЖЕННЯ В СИСТЕМІ ОЗЕЛЕНЕННЯ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ УКРАЇНИ 442

Янковська Л.В. ПОТЕНЦІАЛ СТІЙКОСТІ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ДО АНТРОПОГЕННИХ ВПЛИВІВ У МЕЖАХ КРЕМЕНЕЦЬКОГО ГОРБОГІРНОГО ЛІСОВОГО РАЙОНУ 447

РАРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ У ФОРМУВАННІ ОСВІТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Білик Т.І., Шамало А.І., Бабікова К.О. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ВНЗ ПІД ЧАС ПРАКТИК У НАЦІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ПАРКАХ 453

Дух О.І., Тимошенко О.Л., Тригуба О.В. РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГО-ОРІЄНТОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІ 457

Казанішена Н.В. ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ – ЯК ФАКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ 463

Мітрясова О.П., Васильчук О.І. ЕКОЛОГО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ МАРШРУТ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОСВІТИ 467

Муніч Н.В., Логінова А.О. ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ НАУКОВОГО СПАДКУ ПАВЛА ТУТКОВСЬКОГО У ЗМІСТІ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ 473

Непрокін А.В., Ложкіна О.І., Садова О.Ф., Лазарева А.Л., Мойсієнко І.І., Мельник Р.П. ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА «ОЛЕСЬКІВСЬКОЮ ПУСТЕЛЕЮ» В ЛАНДШАФТАХ НПП «ОЛЕСЬКІВСЬКІ ПІСКИ» ЯК НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ, ОСВІТНЬО-ВИХОВНИЙ ПРОСТІР ДЛЯ МОЛОДІ ... 480

Семерня О.М. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРИРОДНИЧОГО НАПРЯМКУ ПІДГОТОВКИ 487

Скиба Ю.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ АСИСТЕНІВ
(ВИПУСКНИКІВ) ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ АВСТРАЛІЇ 492

Чоп Ю.В. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ БІОЛОГІЇ
ІНДИВІДУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ
ПРОЦЕСІ НА ПРИКЛАДІ ЗЕМНОВОДНИХ 497

Совгіра С.О. Душечкіна Н. Ю. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА
ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО ТА ЛАНДШАФТНОГО РІЗНОМАНІТТЯ
В АСПЕКТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОМЕРЕЖІ УКРАЇНИ.....501

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....507

ЗМІСТ.....513